

Jaarverslag 2006

**Liga voor
Mensenrechten**

INLEIDING.....	2
I. DE LIGA BOUWT EEN DEGELIJKE BELEIDSWERKING UIT EN WEEGT OP HET BELEID..	3
1. DE LIGA BAKENT THEMA'S EN WERKTERREINEN AF... ..	3
2. DE WERKING VAN DE LIGA VINDT WEERKLANK IN DE MEDIA EN HET POLITIEKE DEBAT	11
3. DE LIGA BOUWT THEMATISCHE WERKGROEPEN UIT DIE ZELF INSTAAN VOOR EIGEN PLANNING EN OUTPUT	14
II. DE LIGA VERGROOT HAAR MIDDELEN OM EEN BREDER PUBLIEK TE BEREIKEN.....	15
1. SENSIBILISERING DOORHEEN BELEIDSWERK	15
2. WEBSITE	15
3. ELEKTRONISCHE NIEUWSBRIEF	16
4. PROMOTIE-/CAMPAGNEMATERIAAL	17
5. PRIJS VOOR MENSENRECHTEN	17
III. DE LIGA BEHOUDT EN VERSTEVIGT HAAR TWEE TIJDSCHRIFTEN.....	19
1. ONDERSTEUNING REDACTIES	19
2. ABONNEEWERFING	19
IV. DE LIGA BOUWT ASPECTEN AF DIE NIET LANGER IN DE BELEIDSOPTIES PASSEN....	20
V. DE LIGA STAAT OPEN VOOR SAMENWERKING MET ANDERE ORGANISATIES TER PROMOTIE VAN MENSENRECHTEN	22
VI. DE LIGA VERSTERKT DE ORGANISATIE EN BOUWT HAAR CAPACITEIT OP.....	23
1. DE LIGA IMPLEMENTEERT SYSTEMEN VAN KWALITEITSBEHEER EN –VERBETERING	23
2. DE LIGA INVESTEERT IN BIJKOMENDE EN NIEUWE INFRASTRUCTUUR	25
3. DE LIGA ZET EEN VRIJWILLIGERSWERKING OP	25
VII. DE LIGA BOUWT HAAR LEDEN- EN FONDSENWERFING UIT.....	26

Inleiding

Het laatste jaar van een legislatuur is gewoonlijk een jaar vol wettelijke vernieuwingen. Voor 2006 was dit niet anders. Het Belgische strafbeleid werd aangepakt met de wet externe rechtspositie en de wet op de strafuitvoeringsrechtbanken. De langverwachte hervorming van de jeugdbescherming werd eindelijk verwezenlijkt. Minister Dupont werkte stil maar hard aan een hervorming van de discriminatiewetgeving terwijl Minister Onkelinx zich over de veiligheids- en inlichtingendiensten boog. In de Senaat werd verder gesleuteld aan een wettelijke reglementering van camerabewaking. Allemaal wetten die nauw aansluiten bij de werkingsthema's van de Liga. De Liga liet dan ook geen kans onbenut om de mensenrechtelijke pijnpunten onder de aandacht te brengen en het publiek te informeren.

Natuurlijk legde de Liga ook eigen accenten.

Begin 2006 publiceerde de Liga een handig boekje waarin de anti-discriminatiewetgeving begrijpelijk wordt uitgelegd. Op die manier hopen we mensen te stimuleren om gebruik te maken van de wettelijke instrumenten die er zijn. Het boekje verkocht opvallend vlot.

Naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen voerde de Liga campagne rond overlastbestrijding. Er werd een debat georganiseerd met vertegenwoordigers van de verschillende democratische partijen. Daarnaast verspreidde de Liga een brochure waarin wordt uitgelegd hoe gemeenten hun bevoegdheden met betrekking tot overlastbestrijding op een mensenrechten-vriendelijke manier kunnen uitoefenen.

Ook de Liga-lezingenreeks is het vermelden waard. De Liga organiseerde rond elk van haar werkingsthema's een lezing, telkens aan een andere Vlaamse universiteit. Het was een waar genoegen voor de Liga om vast te stellen hoe snel en enthousiast academici reageerden op dit initiatief.

In 2006 werd ook heel wat tijd en energie gestopt in het verbeteren van de eigen werking.

De Liga vernieuwde haar bestuursorganen. Hierbij probeerde ze het accent te leggen op diversiteit. Er werd ook nagedacht over hoe de bestuurders nauwer betrokken kunnen worden bij de dagelijkse werking van de Liga.

Op het kantoor van de Liga werd een thematische werkverdeling uitgedacht. Deze moet ervoor zorgen dat efficiënter gewerkt wordt en de beleidsmedewerkers meer expertise kunnen opbouwen.

Uiteraard werd er bij dit alles over gewaakt dat de goede gewoonten niet verwaarloosd werden. De tijdschriften verschenen tijdig, werden verder gepromoot en de redacties werden aangevuld met enthousiastelingen. De contacten met de Ligue werden goed onderhouden en de Liga zette zich ten volle in voor het Netwerk Samenleving en Detentie en de Kinderrechtencoalitie.

Van dit alles vindt u hierna een gedetailleerd verslag. We wensen u alvast veel leesplezier!

I. De Liga bouwt een degelijke beleidswerking uit en weegt op het beleid

1. De Liga bakent thema's en werkerreinen af...

... binnen vier pijlers:

- Strafbeleid en gevangeniswezen (1.1.)
- Spanningsveld tussen burgerrechten en ordehandhaving, terrorismebestrijding en veiligheid (1.2.)
- Bescherming van de persoonlijke levenssfeer (1.3.)
- Bestrijding van discriminatie (1.4.)

1.1. Werking binnen pijler 'strafbeleid en gevangeniswezen'

Inhoud

De Liga voor Mensenrechten besteedt veel aandacht aan de evoluties op het gebied van strafbeleid en gevangeniswezen. Enerzijds volgt de Liga diverse wetgevende initiatieven op penitentiair vlak van nabij en poogt hierop te anticiperen en te reageren. Anderzijds tracht de Liga eveneens de maatschappelijke discussie over het gevangeniswezen in het algemeen te stimuleren (over de gevangenisstraf als 'ultimum remedium', een menswaardige behandeling van gedetineerden, het belang van een op reïntegratie gerichte straf).

Acties en activiteiten

Netwerk Samenleving & Detentie

Het Netwerk Samenleving & Detentie is een ontmoetingsplaats voor organisaties en personen die zich betrokken voelen bij het thema 'detentie'. Het Netwerk ijvert voor een hervorming van het gevangeniswezen, een duidelijke omschrijving van de rechten en plichten van de gedetineerde, een humanisering van de gevangenisstraf en een zinvolle invulling van de detentie gericht op reïntegratie en herstel.

In 2006 heeft het Netwerk aandacht besteed aan de volgende thema's:

- de implementatie van de Basiswet gevangeniswezen en rechtspositie van gedetineerden
- de uitvoering en de uitbreiding van het Vlaams strategisch plan voor hulp- en dienstverlening aan gedetineerden
- privatisering
- toezicht op de gevangenis

De Liga is een actieve deelnemer in het Netwerk Samenleving & Detentie en verzorgt het secretariaat van het Netwerk, wat zowel logistieke als inhoudelijke ondersteuning en coördinatie omvat.

In 2006 vonden 3 Algemene Vergaderingen plaats. Tussen de AV's vonden verschillende vergaderingen plaats van het Bureau. Het Bureau staat in voor de voorbereiding van de AV en de uitvoering van de beslissingen van de AV.

Op 28 februari 2006 organiseerde het Netwerk Samenleving & Detentie een overleg met de Centrale Toezichtsraad. Yves Van den Berghe (lid van de Centrale Toezichtsraad) en Lore Van Look

(secretaris van de Centrale Toezichtsraad) werden als gastsprekers uitgenodigd op de Algemene Vergadering van het Netwerk.

Ook aan het thema 'privatisering' werd aandacht besteed. Tijdens de Algemene Vergadering van 25 april 2006 gaf Luc Robert (assistent Afdeling strafrecht en criminologie, KULeuven) een overzicht van verschillende buitenlandse onderzoeken over privatisering van gevangeniswezen.

Verder ging in 2006 heel wat energie naar het vernieuwen van de visietekst van het Netwerk Samenleving & Detentie. De oorspronkelijke visietekst van het Netwerk bevatte een pleidooi voor de totstandkoming van de Basiswet. De tekst moest dus geactualiseerd worden. Tijdens de Algemene Vergaderingen en de vergaderingen van het Bureau werden de aanpassingen aan de visietekst besproken. Deze werkzaamheden resulteerden in oktober 2006 in de nieuwe visietekst. De tekst werd uitgegeven in foldervorm en werd verspreid naar een heel aantal actoren binnen het Belgische gevangeniswezen. Gelijktijdig werd ook een standaard-briefpapier vormgegeven om zo de zichtbaarheid en de herkenbaarheid van het Netwerk te vergroten. Ook werden een voorzitter en secretaris verkozen, opdat er duidelijke aanspreekpunten zouden zijn.

Aangezien er in 2007 federale verkiezingen plaatsvonden, nam het Netwerk het initiatief om een ronde te organiseren bij de politieke partijen. Er werd een bezoek gebracht aan parlementsleden en medewerkers van de studiediensten van de verschillende partijen. Het Netwerk wilde horen van de politici wat volgens hen de prioriteiten zijn en gaf uiteraard ook haar visie over de pijnpunten binnen het Belgische gevangeniswezen.

Tot slot werd de samenwerking en uitwisseling met de Réseau Détention et Alternatives (REDA) versterkt. Alain Harford (lid van de REDA) woont de AV's van het Netwerk bij en Marc Tassier (voorzitter van het Netwerk) woont de vergaderingen van de REDA bij.

Fatik, tijdschrift voor strafbeleid en gevangeniswezen

Fatik, tijdschrift voor strafbeleid en gevangeniswezen, is de voorbije jaren uitgegroeid tot een kwalitatief hoogstaand en gerenommeerd vaktijdschrift. De Liga verzorgt het redactiesecretariaat van Fatik. Via dit tijdschrift wordt informatie, nieuws en duiding betreffende strafbeleid en gevangeniswezen verspreid naar een vrij divers lezerspubliek toe (mensen uit het werkveld, Ligaleden, (ex-)gedetineerden, studenten, journalisten, ...).

Mede door de vernieuwing en uitbreiding van de redactieraad, hoopte Fatik korter op de bal te spelen en werkelijk in te pikken op de concrete pijnpunten binnen de gevangeniswanden. Dit opzet is zeker geslaagd, getuige de thema's die in 2006 aan bod kwamen: internering, elektronisch toezicht, voorwaardelijke invrijheidstelling, toezicht op de gevangeniswezen, management-hervormingen in het gevangeniswezen, enz.

Op 27 december 2006 publiceerde De Standaard een artikel over de overbevolking in de Belgische gevangeniswezen, gebaseerd op een artikel dat eerder in Fatik verscheen.

Internering

Op 3 januari werd een brief gestuurd naar de Minister van Justitie waarin de Liga verklaarde verheugd te zijn over de aandacht van de regering voor de geïnterneerden, maar waarin ook nog eens gedrukt werd op de nood aan een gepaste behandeling buiten de gevangeniswanden. De Minister schreef een brief terug waarin ze haar engagementen ten opzichte van de geïnterneerden uiteenzette.

Begin 2006 verklaarde Minister Onkelinx om het aandeel van Justitie in de financiering van een aantal pilotprojecten, waarin geïnterneerden in psychiatrische klinieken (Bierbeek, Rekem en Zelzate) behandeld werden, terug te schroeven. Dit zou betekenen dat een deel van deze psychiatrische patiënten terug naar de gevangenis zouden moeten of minder behandeling zou krijgen. Hierover heeft de Liga een persbericht gestuurd op 31 januari.

In 2006 bleven er brieven toekomen van geïnterneerden met vragen over hun rechten en hun situatie. Deze brieven worden steeds beantwoord en indien nodig wordt er doorverwezen.

'Klachtenbehandeling' van gedetineerden

De Liga bepaalde in haar beleidsplan 2005 – 2009 dat het eerstelijnswerk wordt afgebouwd. De middelen en mankracht zijn immers niet voorhanden om op een degelijke en systematische manier hulp- en dienstverlening aan te bieden. Communicatie van en met gedetineerden blijft echter relevant voor de werking van de Liga op dit domein. De klachten en bekommernissen van gedetineerden hebben immers een belangrijke signaalfunctie voor mogelijke knelpunten binnen de gevangensmuren. Brieven van gedetineerden werden dan ook geïnventariseerd en verwerkt, zodat deze informatie op een overzichtelijke manier beschikbaar was voor het beleidswerk omtrent gevangeniswezen. In 2006 zijn er 46 brieven van gedetineerden ontvangen en beantwoord. De meeste kwamen uit Merksplas en Brugge, maar er kwamen er ook uit de gevangenis van Antwerpen, Leuven, Oudenaarde, Dendermonde en Hasselt.

Externe rechtspositie

De wet op de externe rechtspositie en de wet betreffende de strafuitvoeringsrechtbanken werden in 2006 goedgekeurd. De Liga heeft de nieuwe wetten bestudeerd met de bedoeling om begin 2007 aan informatie-verspreiding te kunnen doen.

Comité ter Preventie van Foltering van de Raad van Europa (CPT)

Begin maart 2006 werd het rapport van het Comité ter Preventie van Foltering (CPT) over haar bezoek aan België in 2005 bekend gemaakt. Het CPT bezocht in 2005 verschillende politiecommissariaten, de gevangensmuren van Andenne en Namen, de psychiatrische centra St.Kamillus (Bierbeek) en Jean Titeca (Brussel) en het Centrum voor minderjarigen in Everberg. Het CPT bekritiseerde onder meer de situatie in gevangensmuren tijdens personeelsstakingen.

De Liga organiseerde samen met de Ligue des Droits de l'Homme en het Observatoire International des Prisons (OIP) een persconferentie in het federaal parlement. Bovendien werden opmerkingen en aanbevelingen bij het rapport verspreid onder parlementsleden. Het rapport en de kritieken van de Liga werden ook verspreid via de nieuwsbrief en de website. Ook in Fatik werd het rapport besproken.

Wanneer de Belgische regering in november 2006 haar antwoord op het CPT-rapport bekendmaakte, heeft de Liga opnieuw opmerkingen en aanbevelingen verspreid.

Jeugdrecht

Eind 2005 - begin 2006 werd eindelijk werk gemaakt van de hervorming van de wet op de jeugdbescherming. In Vlaanderen overheersten de repressieve stemmen het debat. Reden genoeg voor de Liga om het dossier op de voet te volgen.

De Liga richtte een ad hoc-werkgroep jeugdbescherming op met academici van de UGent, ULB en VUB. De werkgroep analyseerde het wetsontwerp en formuleerde een standpunt voor de Liga. De senatoren van de Commissie Justitie werden aangeschreven en gevraagd tijd te maken voor een onderhoud. Het enthousiasme was minimaal. We werden enkel ontvangen door Luc Willems (VLD).

Het wetsontwerp dat op tafel lag, was het resultaat van heel wat overleg tussen de deelregeringen en de federale regering. De Vlaamse en Waalse visies over de aanpak van jeugdcriminaliteit zijn fundamenteel verschillend. Aan het compromis dat uiteindelijk op tafel lag, viel dan ook weinig méér te veranderen dan enkele formaliteiten.

Op 23 maart publiceerden de werkgroep en de Liga een opiniestuk in De Standaard.

De Liga was vertegenwoordigd op de studiedag 'Rechten van het Kind' (workshop jeugdbescherming) op 9 november.

Op 30 november werd aan de Universiteit Gent in samenwerking met het VRG een lezing van Jenneke Christiaens georganiseerd over de aanpak van jeugdcriminaliteit. De activiteit kan een succes genoemd worden. De samenwerking met het VRG verliep bijzonder vlot. De opkomst was goed, en het publiek was bijzonder geïnteresseerd. Ook professor Christiaens was tevreden over de avond.

Tot slot heeft de Liga binnen de Kinderrechtencoalitie mee gepleit om 'kinderen achter tralies' als werkthema voor 2007 te kiezen.

Lezing 'Het leven zoals het is... gevangenis'

In het kader van de lezingreeks over mensenrechten, die de Liga in het najaar van 2006 aan drie verschillende universiteiten organiseerde, gaf Prof. Kristel Beyens op 6 december aan de VUB een lezing over gevangenis. In deze lezing werd de nadruk gelegd op de problemen in het Belgische detentiesysteem. Er waren ongeveer 60 geïnteresseerden aanwezig.

Bijzonder regime voor terrorisme-verdachten

Samen met de Ligue des Droits de l'Homme uitte de Liga haar ongerustheid over het bijzondere regime dat werd opgelegd aan terrorisme-verdachten in de gevangenis. Dit regime berustte op geen enkele wettelijke basis. Hierover werd een gezamenlijk persbericht verstuurd.

De Liga reageerde eveneens op de voorstellen die werden geuit door Glenn Audenaert om terroristen en/of terrorisme-verdachten in aparte gevangenis op te sluiten.

1.2. Werking binnen pijler 'spanningsveld tussen burgerrechten en ordehandhaving, terrorismebestrijding en veiligheid'

Inhoud

Ordehandhaving is een thema dat op dit moment belangrijke evoluties ondergaat. Langs de ene kant zien we dat internationale regelgeving en samenwerking steeds belangrijker worden in de bestrijding van (zware) criminaliteit, langs de andere kant worden aan lokale overheden meer bevoegdheden gegeven om lichtere criminaliteit aan te pakken. De maatschappelijke tendens naar harde aanpak en repressie is op de verschillende niveaus merkbaar en heeft belangrijke consequenties voor de bescherming van de fundamentele rechten.

Acties en activiteiten

Internationale samenwerking van politie en justitie

In de strijd tegen het terrorisme, wordt steeds meer geïnvesteerd in internationale samenwerking van politie, justitie en inlichtingendiensten. Binnen de Europese Unie, maar ook in andere samenwerkingsverbanden worden afspraken gemaakt, vaak zonder voorafgaand democratisch debat. De Liga volgde in 2006 de evoluties op en heeft de interne expertise beter uitgewerkt. De internationale regelgeving werd onderzocht en de wetenschappelijke literatuur werd opgevolgd. Het blijft een snel veranderende materie met een relatief kleine graad van doorzichtigheid, waardoor we nog niet kunnen zeggen dat we de stof beheersen. We hebben contact opgenomen met een aantal mensen die al langer met internationale samenwerking van politie en justitie bezig zijn. Zo is er een vergadering geweest met de mensen van Buro Jansen en Jansen uit Nederland.

Terrorismebestrijding

Uiteraard zijn er heel wat overlappingen tussen terrorismebestrijding en de andere werkthema's van de Liga. Zo waren er het afgelopen jaar problemen met het gevangenisregime van verdachten van

terrorisme, en werd de datarichtlijn goedgekeurd om de strijd tegen terrorisme efficiënter te laten verlopen. Deze onderwerpen worden in andere rubrieken van dit jaarverslag besproken.

Daarnaast was er de nieuwe BOM-wet, die op 30 december 2005 werd goedgekeurd. Aangezien niet aan alle kritieken van het Arbitragehof werd tegemoet gekomen, en een aantal nieuwe, té verregaande maatregelen werden ingevoerd, dienden de Liga en de Ligue opnieuw een vernietigingsberoep in.

Een nieuw zorgenkind is de hervorming van de inlichtingen-en veiligheidsdiensten. Het kabinet Onkelinx legde een wetsontwerp voor dat de bevoegdheden van deze diensten fors uitbreidt. Ook de controlemechanismen worden hervormd. Het ontwerp werd voor advies aan de Liga bezorgd. De Liga verstuurde een nota waarin de belangrijkste pijnpunten aangestipt werden.

Lokaal veiligheidsbeleid

Het bestrijden en criminaliseren van een aantal maatschappelijke fenomenen heeft een weerslag op verschillende groepen binnen de maatschappij. De Wet tot invoering van gemeentelijke sancties van 13 mei 1999 voorziet voor de gemeentelijke overheid de mogelijkheid tot “het nemen van ... maatregelen ... voor het tegengaan van overlast”. Wat precies moet worden verstaan onder ‘overlast’ is echter weinig duidelijk. Bestrijding van een zo vaag geformuleerd probleem doet heel wat vragen rijzen. De vrees voor willekeur is reëel. Ook stelt de Liga een toenemende tendens vast naar een meer repressief optreden.

De Liga heeft de interne expertise rond het thema ‘overlast’ in 2006 verder uitgebouwd. Dit gebeurde door middel van een grondige studie van de wet- en regelgeving, literatuuronderzoek, het bijwonen van een aantal studie(namid)dagen, enz. De evoluties op gebied van lokaal veiligheidsbeleid in al zijn aspecten zijn op de voet gevolgd. De Liga heeft contacten onderhouden met onderzoekers die met het thema bezig zijn.

Naar de gemeenteraadsverkiezingen toe heeft de Liga een campagne gevoerd rond lokaal veiligheidsbeleid. De campagne heeft zich zowel tot de keizer als tot de (kandidaat-) gemeenteraadsleden gericht. Lokaal veiligheidsbeleid was voor de Liga hét verkiezingsthema. Er is een bundel gemaakt over lokale veiligheid, waarin de belangrijkste mensenrechtelijke pijnpunten worden aangehaald. Deze bundel is gedrukt in een oplage van 200 exemplaren. Ze werd verspreid op activiteiten van de Liga. Bovendien werd de bundel op de website geplaatst. De gemeenteraadsleden, burgemeesters en schepenen van alle centrumsteden ontvingen bundel digitaal in hun mailbox.

Op donderdag 21 september 2006 organiseerde de Liga voor Mensenrechten een debat over lokaal veiligheidsbeleid. Vertegenwoordigers van verschillende politieke partijen waren aanwezig met name Vera Dua (Groen!), Dylan Casaer (SP.A), Reginald Moreels (CD&V) en Stefan Noreilde (VLD). Het debat werd gemodereerd door VRT-journalist Johny Van Sevenant. Na een boeiende discussie over onder meer camerabewaking, overlast en repressieve versus preventieve aanpak, kreeg het publiek de kans om de politici het vuur aan de schenen te leggen. Het publiek ging daar dan ook gretig op in. De avond in het intercultureel centrum ‘De Centrale’ werd afgesloten met een optreden van de Brusselse band Jaune Toujours, een explosieve mix van culturen, talen en verschillende muziekgenres. De goede opkomst, het geïnteresseerde publiek, een actueel en boeiend thema en een goede band zorgden voor een succesvolle avond.

Cursus Politie en Mensenrechten

Er werd besloten te werken aan een nieuwe versie van de cursus Mensenrechten voor Politiescholen. Er is al twee keer zo’n cursus gemaakt, één keer in 1990 en één keer in 1997. Voor het maken van

deze cursus werd samengewerkt met de Ligue des Droits de l'Homme en met het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Omdat de politiehervorming en een aantal ingrijpende nieuwe bevoegdheden (bijzondere opsporingsmethoden) het aanzien van de politie de laatste jaren enorm heeft veranderd, leek het ons tijd eens na te denken over een nieuwe versie van de cursus Mensenrechten voor Politiescholen.

In de eerste plaats is er gepraat met een aantal mensen die op academisch vlak bezig zijn met politie, al dan niet gelinkt met mensenrechten. Zo werden onder andere Sofie de Kimpe (onderzoekster UGent) en Lode Van Outrive (bestuurder van de Liga en professor-emeritus KULeuven) gecontacteerd. Zij waren positief over het idee van een herschrijving van de cursus, maar wezen onmiddellijk op het belang om nauw samen te werken met mensen vanuit de politie zelf. Anders is het gevaar dat de cursus niet gebruikt zou worden zeer reëel.

Er werden verschillende mensen gecontacteerd met de vraag of ze aan de redactie van de cursus wilden deelnemen, onder andere een aantal directeurs van politiescholen en mensen van de FOD Binnenlandse Zaken.

Er werd een bezoek gebracht aan de provinciale politieschool van Oost-Vlaanderen. Het opzet van dit bezoek was inzicht te krijgen in de opleidingen en een idee te krijgen van het niveau van de cursussen die er gedoceerd worden. Bovendien zou gepolst worden naar het nut en de bruikbaarheid van de cursus, in welke mate er al aandacht besteed wordt aan mensenrechten en in welke mate een cursus geschreven door een externe organisatie geïmplementeerd zou kunnen worden in de bestaande opleiding. Het bezoek was zeer boeiend, maar heeft het idee van de cursus op losse schroeven gezet. De opleiding voor agenten wordt gegeven in één jaar tijd. Het programma is zeer strikt en er is geen ruimte voor extra stof. Bovendien wordt al in zekere mate aandacht besteed aan mensenrechten. De opleidingsinstituten zijn allen zelfstandig en moeten elk hun toestemming geven over het curriculum dat ze geven. De kans dat er ingestemd zou worden met een extra cursus is zeer klein. Er wordt veel gewerkt met externe lesgevers die zelf hun cursusinhoud bepalen. Het is dus moeilijk een zicht te krijgen op de mate waarin mensenrechten al aan bod komen om een complementaire cursus te maken. Met andere woorden: de directeur van de politieschool van Oost Vlaanderen schatte de kans dat zo'n cursus gebruikt zou worden zeer laag in.

Na dit bezoek werd het idee de cursus te herschrijven (voorlopig) opgeborgen. De Liga blijft vinden dat politieagenten een zeer belangrijke taak hebben wat de mensenrechten in onze samenleving betreft. We blijven de handelingen en attitudes bij de korpsen dan ook zeker opvolgen

1.3. Werking binnen de pijler 'bescherming van de persoonlijke levenssfeer'

Inhoud

Wat de werking rond het thema "privacy" betreft, werd vooropgesteld te focussen op drie grote thema's.

Het snel toenemend gebruik van (vaak illegale) camera's en de parlementaire werkzaamheden zorgden ervoor dat de aandacht vooral uitging naar het thema camerabewaking.

Verder werd ook aandacht besteed aan de ontwerprichtlijn 'inzake bewaring van gegevens die zijn verwerkt in verband met het aanbieden van openbare elektronische-communicatiediensten en tot wijziging van Richtlijn 2002/58/EG'.

Op Europees niveau zijn er plannen voor de invoering van een paspoort waarop biometrische gegevens vastgelegd worden. Verder is er ook sprake van een uniformisering van identiteitskaarten. De kaarten zouden verbonden zijn met een algemene databank waarin van elke EU-burger de vingerafdrukken en een gezichtsscan opgeslagen zijn. De Liga volgde de ontwikkelingen ter zake.

Acties en activiteiten

De activiteiten binnen dit beleidsdomein situeren zich enerzijds op het niveau van beleidsbeïnvloeding en anderzijds op het sensibiliseren van het brede publiek. Zowel inhoudelijk als strategisch werd de werking ondersteund door een ‘werkgroep privacy’.

Beleidsbeïnvloeding

Eind 2005 werd de Liga gehoord in de Senaatscommissie Binnenlandse Zaken over camerabewaking op openbare ruimten. Uiteraard volgde de Liga dit dossier verder op in 2006.

De werkzaamheden in de Senaat verliepen grondig maar uiterst langzaam. Pas in mei leidden ze tot een wetsvoorstel. De werkgroep privacy nam het voorstel onder de loep. Hun commentaren resulteerden in een aantal voorstellen tot amendering. Deze werden bij het begin van het parlementair jaar aan alle (democratische) leden van de Commissie Binnenlandse Zaken overgemaakt.

Sensibilisering

Bij de acties rond overlast werd heel wat aandacht besteed aan camerabewaking. Zowel in de brochure als op het debat kwam het onderwerp uitgebreid aan bod. Verder werd de Liga meermaals gecontacteerd door de pers. Verschillende kranten en regionale tv-zenders boden de Liga de mogelijkheid om haar standpunt uiteen te zetten. Ook in het TvMR werd een artikel gewijd aan de wetgevende initiatieven rond camerabewaking (P. DE HERT, ‘Camerabewaking, partijpolitiek en mensenrechten’, *TvMR* 2006/2, 12-14.). Gezien camerabewaking al uitgebreid aan bod kwam in de media, werd besloten de privacy-activiteit in Leuven aan een ander thema te koppelen.

De plannen van de EU voor invoering van paspoorten (en identiteitskaarten) gekoppeld aan databanken met biometrische gegevens blijven haast onopgemerkt. Dit leek dan ook een ideaal thema voor een sensibiliseringsactiviteit. Daarom werd een lezing georganiseerd aan de KUL over privacybedreigende maatregelen van de EU.

De datarichtlijn kwam meermaals aan bod in de elektronische nieuwsbrief. Er werd een persbericht verstuurd na de goedkeuring van de richtlijn. In de Morgen (7 maart 2006) en het Nieuw Juridisch Weekblad (2006/24) verscheen een uitgebreid opiniestuk. Tot slot werd op 11 maart een lezing gegeven over databewaring voor 17- en 18-jarigen. De lezing maakte deel uit van een vormingsweekend van JEF (Jonge Europese Federalisten, de jongerenafdeling van de Europese Beweging) in Mons.

1.4. Werking binnen de pijler ‘bestrijding van discriminatie’

Inhoud

De Liga heeft niet de ambitie om alomvattend te werken en alle mogelijke thema’s die met discriminatie te maken hebben te behandelen. Andere organisaties, zoals het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, zijn hiervoor veel beter geplaatst.

De Liga tracht binnen dit beleidsdomein zo veel mogelijk samen te werken met anderen en bekijkt waar zij aanvullend kan werken.

Acties en activiteiten

Racisme Bestrijden

In januari 2006 werd bij de Liga de laatste hand gelegd aan de brochure ‘Racisme bestrijden’. Dit werd een handig en laagdrempelig boekje over de wettelijke instrumenten om racisme aan te pakken. Het boekje werd ruim gepromoot, met een vlotte verkoop tot gevolg. Aanvullend werden gratis vormingen gegeven over racismebestrijding.

Er werden twee vormingen gegeven, één in Gent en één in Brussel.

Zaak-Van Themsche

Jammer genoeg waren racisme en discriminatie ook in 2006 al te vaak in de actualiteit. De Liga stelde zich burgerlijke partij in de zaak Van Themsche, omwille van het uitgesproken racistische karakter van de moorden.

In de nasleep van deze zaak werden de moorden op verschillende extreem-rechtse internet-discussiefora opgehemeld en werd opgeroepen tot haat en geweld. De Liga besliste om hiertegen klacht in te dienen.

Vlaamse wooncode

In het Vlaams Parlement wordt al geruime tijd gewerkt aan een hervorming van de sociale huurwetgeving. De Liga ging in samenwerking met het Vlaams Overleg Bewonersbelangen (VOB) na of de nieuwe wetgeving een schending van het gelijkheidsbeginsel of het recht op wonen met zich mee zal brengen.

Hervorming anti-discriminatiewetgeving

Op het kabinet Dupont werd gewerkt aan een hervorming van de discriminatiewetgeving. Er zouden drie wetten komen: een racismewet, een genderwet en een algemene discriminatiewet. De Liga werd samen met enkele andere middenveldorganisaties uitgenodigd op het kabinet. De voorontwerpen werden toegelicht en de Liga kreeg de kans om haar standpunt kenbaar te maken. De Liga volgde het dossier nauwgezet op en bezorgde het kabinet verschillende nota's.

Voorbereiding Europees jaar gelijke kansen

Tot slot werd de Liga eind 2006 betrokken bij de voorbereiding van het Jaar van Gelijke Kansen voor iedereen in 2007. Dit project gaat uit van de EU en heeft als bedoeling discriminatie tegen te gaan, onder meer door de wetgeving hierover beter bekend te maken.

1.5. Belgische Commissie voor Grondrechten

De regeringsverklaring van juli 2003 voorzag de oprichting van een “nationale instelling voor de bevordering en bescherming van de mensenrechten”. Tegen het eind van de legislatuur was nog steeds niets ondernomen om deze commissie ook effectief op poten te zetten. Daarom namen een aantal Belgische NGO's het initiatief om samen een ontwerp-samenwerkingsakkoord tot oprichting van een Belgische Commissie Grondrechten uit te werken. Het ontwerp werd opgesteld onder leiding van Olivier De Schutter en Gauthier De Beco. Zij bereidden ook een begeleidende nota voor, die aan de bevoegde regeringsleden van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten bezorgd werd. Het echte beleidswerk startte op 24 april met een persconferentie in Brussel. Paul Pataer sprak er in naam van de Liga voor Mensenrechten. Na de persconferentie werd uitgezocht welke ministers bevoegd waren voor de materie, en werd een onderhoud met hen gepland.

Aan Vlaamse zijde nam de Liga al het organisatorische werk voor haar rekening. Dit omvatte vertalen van teksten, samenstellen van Nederlandstalige persmappen, verspreiding van de nota bij regerings- en parlementsleden en organisatie van een onderhoud met de bevoegde minister(s).

In het septembernummer van het TvMR werd een edito gewijd aan de Belgische Commissie.

2. De werking van de Liga vindt weerklank in de media en het politieke debat

De inhoud van de werking van de Liga binnen verschillende pijlers werd eerder reeds toegelicht. Voor de inhoud van het beleidswerk, alsook de acties en activiteiten die hierrond worden ontwikkeld, wordt verwezen naar I.1. In dit gedeelte zal specifiek aandacht worden besteed aan de weerklank van de verschillende werkingsthema's in de media en in het politieke debat.

Voor het aantal vermeldingen in de pers, baseren we ons op opzoekingswerk via de databank Mediargus. Dit betekent dus dat het enkel krantenartikels betreft in de grote Vlaamse dagbladen. Televisie- en radio-interviews of vermeldingen in weekbladen worden niet systematisch geïnventariseerd.

In 2006 verstuurde de Liga verstuurde 16 persberichten en enkele opiniestukken. In totaal verschenen 148 krantenartikels waarin de Liga voor Mensenrechten vermeld werd.

2.1. Werking binnen pijler 'strafbeleid en gevangeniswezen'

Acties en Activiteiten

Zie I.1.1., p.3-6.

Het beleidswerk, de inhoudelijke dossiervoorbereiding en de acties en activiteiten binnen de pijler strafbeleid en gevangeniswezen vonden een output onder de vorm van persteksten.

Er werden 7 persberichten verstuurd over thema's binnen de pijler 'strafbeleid en gevangeniswezen'.

In het kader van het Netwerk Samenleving & Detentie werden gesprekken gevoerd met verschillende politieke partijen over de prioriteiten binnen het Belgische gevangeniswezen.

Evaluatie

Er verschenen 34 krantenartikels over thema's binnen de pijler 'strafbeleid en gevangeniswezen', waarin de Liga voor Mensenrechten vermeld werd.

Enkele parlementsleden stelden een parlementaire vraag in navolging van het onderhoud dat we met hen hadden.

2.2. Werking binnen pijler 'spanningsveld tussen burgerrechten en ordehandhaving, terrorismebestrijding en veiligheid'

Acties en activiteiten

Zie I.1.2., p.6-8.

Het beleidswerk, de inhoudelijke dossiervoorbereiding en de acties en activiteiten binnen de pijler 'spanningsveld tussen burgerrechten en ordehandhaving, terrorismebestrijding en veiligheid' vonden een output onder de vorm van persteksten.

Er werden 3 persberichten verstuurd over thema's binnen de pijler 'spanningsveld tussen burgerrechten en ordehandhaving, terrorismebestrijding en veiligheid'.

De brochure over 'lokaal veiligheidsbeleid' werd verspreid naar alle democratische politieke partijen: de nationale en provinciale partijsecretariaten, burgemeesters en gemeenteraadsleden van de centrumsteden, enz.

Evaluatie

Er verschenen 16 krantenartikels over thema's binnen de pijler 'spanningsveld tussen burgerrechten en ordehandhaving, terrorismebestrijding en veiligheid', waarin de Liga voor Mensenrechten vermeld werd.

Verschillende politici reageerden positief op de verspreide brochure.

2.3. Werking binnen de pijler 'bescherming van de persoonlijke levenssfeer'

Zie I.1.3, p. 8-9.

Het beleidswerk, de inhoudelijke dossiervoorbereiding en de acties en activiteiten binnen de pijler bescherming van de persoonlijke levenssfeer vinden een output onder de vorm van persteksten.

Er werden 2 persberichten verstuurd over thema's binnen de pijler 'bescherming van de persoonlijke levenssfeer'.

In het dossier camerabewaking was er regelmatig contact met parlementairen. Er werden verschillende nota's naar de leden van de Commissies Binnenlandse Zaken van Kamer en Senaat gestuurd. Met verschillende geïnteresseerde parlementsleden (Stijn Bex, Dirk Claes, Stefaan Noreilde) werd regelmatig getelefoneerd en gemaïld.

Evaluatie

Er verschenen 25 krantenartikels over thema's binnen de pijler 'bescherming van de persoonlijke levenssfeer', waarin de Liga voor Mensenrechten vermeld werd.

2.4. Werking binnen de pijler 'bestrijding van discriminatie'

Acties en activiteiten

Zie I.1.4., p.9-10.

Pijnpunten, verontrustende evoluties of gebeurtenissen, enz. worden publiek gemaakt en becommentarieerd via media.

Er werden 3 persberichten verstuurd over thema's binnen de pijler 'bestrijding van discriminatie'.

De Liga werd door het kabinet Dupont nauw betrokken bij de hervorming van de discriminatiewetgeving. Ze werd ontvangen op het kabinet en bezorgde het kabinet verschillende nota's.

Norm en indicator

Er verschenen 25 krantenartikels over thema's binnen de pijler 'bestrijding van discriminatie', waarin de Liga voor Mensenrechten vermeld werd.

2.5. Varia

Naast de persvermeldingen in het kader van het beleidswerk van de Liga, zijn er ook persvermeldingen over het thema mensenrechten in het algemeen, over de uitreiking van de Liga-prijs voor mensenrechten, vermeldingen van de Liga in interviews (bv. met bestuurders van de Liga) of vermeldingen die niet onmiddellijk in een van de beleidsdomeinen zijn thuis te brengen. In totaal gaat het over 48 vermeldingen.

3. De Liga bouwt thematische werkgroepen uit die zelf instaan voor eigen planning en output

3.1. Werking binnen pijler 'strafbeleid en gevangeniswezen'

Acties en activiteiten

De Liga verzorgt het secretariaat van het Netwerk Samenleving & Detentie (Zie I.1.1, p.3).

Naar aanleiding van de parlementaire bespreking van de hervorming van de jeugdbeschermingswet werd een ad hoc-werkgroep jeugdrecht samengesteld (Zie I.1.1, p.5). Jenneke Christiaens (professor criminologie UGent), Sarah Van Praet en Carla Nagels (wetenschappelijk medewerkster en professor ULB) hielpen bij de voorbereiding van het Liga-standpunt en brainstormden over mogelijke acties. De werkgroep vergaderde één maal. Sarah Van Praet en Carla Nagels leidden het gesprek met senator Luc Willems.

Verder verliepen de contacten per e-mail en telefonisch.

3.2. Werking binnen pijler 'bescherming van de persoonlijke levenssfeer'

Acties en activiteiten

Zie I.1.3, p. 8-9.

De werkgroep Privacy is opgericht in de schoot van de Liga.

Voor de werkgroep spraken we Paul De Hert (professor Europees Strafrecht aan de VUB en de Universiteit van Tilburg) en Jonas Maebe (wetenschappelijk medewerker UGent, Vakgroep Elektronica en informatiesystemen) aan. Daarnaast werden geïnteresseerde bestuurders van de Liga uitgenodigd.

Bij de oprichting van de werkgroep was al duidelijk dat vergaderen vrij moeilijk zou zijn en dus beperkt zou blijven tot het hoogst noodzakelijke. Communicatie gebeurt per mail en telefoon.

In 2006 werd twee maal vergaderd.

Op de eerste vergadering (februari 2006) werd een opiniestuk voorbereid over de Europese Datarichtlijn. Het opiniestuk verscheen in De Morgen en het Nieuw Juridisch Weekblad (NI). Verder werd gebrainstormd over mogelijke activiteiten rond camerabewaking en biometrie.

De tweede vergadering werd samengeroepen om het Liga-standpunt over camerabewaking voor te bereiden. De werkgroep maakte een artikelsgewijze bespreking van het wetsvoorstel van Stefaan Noreilde. De tekst werd aan de Raad van Bestuur voorgelegd en na goedkeuring naar de leden van de Commissies Binnenlandse Zaken van Kamer en Senaat verstuurd.

Sinds haar oprichting werd de werkgroep uitgebreid met twee nieuwe leden. Joris Deene is wetenschappelijk medewerker aan de UGent en verbonden aan het Centrum Jurist en Informatica. Aagje Ieven is wetenschappelijk medewerker aan de KULeuven en buigt zich over de ethisch-filosofische aspecten van het recht op privacy.

II. De Liga vergroot haar middelen om een breder publiek te bereiken

De Liga tracht een breed publiek te informeren en te sensibiliseren om zo een breder draagvlak voor mensenrechten te creëren.

1. Sensibilisering doorheen beleidswerk

Acties en activiteiten

De Liga tracht doorheen haar beleidswerk steeds de publieke opinie te sensibiliseren voor de mensenrechten in het algemeen of voor een specifiek mensenrechtenthema. Door middel van persberichten die weerklank vinden in de media, door middel van activiteiten zoals lezingen, debatten, infosessies, door middel van het aanspreken van en invloed uitoefenen op volksvertegenwoordigers, enz.

Lezingenreeks aan drie universiteiten

In het najaar van 2006 werden drie lezingen gegeven over drie beleidsdomeinen van de Liga. De lezingen over privacy, jeugdbescherming en gevangeniswezen vonden plaats aan de KUL, de Ugent en de VUB. Met deze lezingen wilden we voornamelijk een studentenpubliek bereiken. Bij de organisatie is samengewerkt met studentenverenigingen, verbonden aan de betrokken universiteiten.

Evaluatie

De persaandacht voor het beleidswerk van de Liga was groot. Er verschenen 148 krantenartikels waarin de Liga werd vermeld. Daarnaast kwamen Liga-standpunten ook aan bod in radio- en televisie-interviews.

De interesse in de Liga-activiteiten was behoorlijk.

2. Website

Acties en activiteiten

Standpunten en persberichten van de Liga verschenen op de website; ook actuele thema's en onderwerpen kwamen aan bod en informatie, artikels, documenten, enz. over mensenrechtenthema's werden aangeboden. We maakten gebruik van het 'content management systeem' om op een efficiënte manier de website up to date te houden.

De rubriek 'Wetten & verdragen' op de Liga-website werd onder handen genomen. Er is nu wetgeving beschikbaar over alle Liga-thema's, overzichtelijk geordend per thema. De documenten in deze rubriek worden veelvuldig geconsulteerd.

Evaluatie

Het aantal bezoekers kende in 2006 een steile opgang. De eerste maanden van 2006 bedroeg het gemiddelde zo'n 350 bezoekers per dag. Tegen het einde van 2006 liep dit aantal op tot gemiddeld een duizendtal bezoekers per dag.

Via de webstatistieken is het mogelijk om na te gaan welke documenten het meest worden gedownload. Op basis hiervan zagen we dat de wetteksten in de rubriek 'Wetten & Verdragen' veelvuldig worden geconsulteerd.

3. Forum

Acties en activiteiten

Onderwerpen en posts

Sommige onderwerpen plaatste de Liga zelf op het forum. Het betreft onderwerpen die behoren tot één van de werkdomeinen van de Liga. Dit kan gaan over standpuntinname of opiniestukken, reacties op huidige ontwikkelingen of vragen aan de forumbezoekers. Het doel is om een discussie los te weken op het forum.

Nieuwe onderwerpen werden systematisch beantwoord.

Sommige onderwerpen behoren tot een van de werkdomeinen van de Liga en werden inhoudelijk beantwoord. Ieder werkingsthema is verbonden met een specifieke beleidsmedewerker die dan ook de vragen beantwoordde die zijn/haar werkdomein betreffen.

Sommige onderwerpen behoren echter niet tot de werkdomeinen van de Liga (bvb. 'rechten van alleenstaande vaders', vragen over onderhoudsgeld). Dit wordt in het antwoord vermeld. Meestal wordt er informatie bijgezet waar ze met hun vragen wel terecht kunnen (*doorverwijsfunctie van de Liga*). We hebben er voor gekozen om deze onderwerpen toch op ons forum te laten staan. Bij vragen die regelmatig terugkomen maar niet tot de werkdomeinen van de Liga behoren posten we een mededeling waarin we duidelijk maken dat de Liga op deze vragen niet kan antwoorden daar we in die onderwerpen geen experts zijn. Ook daar verwijzen we door naar de geschikte instantie(s).

Spam

Per dag worden op het forum enkele berichten gepost. De meerderheid van deze berichten zijn jammer genoeg *spam*. Er zijn maatregelen genomen om deze spamberichten een halt toe te roepen en deze hebben ook een goed resultaat. Toch blijven er ongewenste berichten binnensijpelen die dan handmatig worden verwijderd. Hiervoor wordt het forum iedere dag bezocht. De spamberichten worden dan opgespoord en verwijderd. Deze actie neemt niet veel tijd in beslag maar moet toch wel tot het minimum herleid worden. Het is echter onmogelijk om een sluitend systeem te vinden om alle ongewenste post tegen te houden. Het blijft dan ook een continu gevecht. Er worden dan ook op regelmatige basis nieuwe spamblokkers op het forum geïnstalleerd.

Evaluatie

Het forum werkt duidelijk drempelverlagend om vragen of opmerkingen aan de Liga te richten. De nadelen zijn de tijdsinvestering om de vragen te beantwoorden en het probleem van de spam. Toch blijft het forum interessant, zowel voor informatie-vragen als om mensen de mogelijkheid te bieden in discussie te treden over mensenrechtenthema's.

4. Elektronische nieuwsbrief

Acties en activiteiten

De Liga gaf ook in 2006 maandelijks een elektronische nieuwsbrief uit. Hierin werden standpunten, persberichten, kortere nieuwsberichten en/of mededelingen opgenomen, alsook een agenda.

De verspreiding van de nieuwsbrief gebeurde door middel van een mailinglist-systeem. Dit is tijdsbesparend aangezien dubbele en foutieve adressen uitgezuiverd worden. Bovendien laat het systeem toe om via de website automatisch in te tekenen op de nieuwsbrief.

Evaluatie

Men kan zich op de website inschrijven op de elektronische nieuwsbrief. Wie zich inschrijft kan zich later weer uitschrijven als hij of zij de nieuwsbrief niet meer wenst te ontvangen. Elke maand worden automatisch enkele emailadressen verwijderd omdat ze niet meer in werking zijn (met een piek op het moment dat studenten afstuderen en hun universiteitsadres vervalt). Streefdoel was om het aantal abonnees stabiel te houden op ongeveer 2100 abonnees (m.a.w. even veel nieuwe inschrijvingen als uitschrijvingen en verouderde emailadressen). Op het einde van 2006 waren er ongeveer 2177 abonnees.

5. Promotie-/campagnemateriaal

Acties en activiteiten

De voorstellingsfolder van de Liga werd vernieuwd. Op alle Liga-activiteiten in 2006 werd de nieuwe voorstellingsfolder verspreid, met als bedoeling om de bekendheid van de Liga te vergroten, de werking van de Liga toe te lichten en het ledenaantal te verhogen. Bovendien wilden we op deze manier het draagvlak voor mensenrechten in het algemeen vergroten.

Ook via Liga-leden werd de folder actief verspreid, bij allerlei verzendingen werden folders toegevoegd en op heel wat publieke plaatsen werden de folders aangeboden.

6. Prijs voor mensenrechten

Dit jaar is de prijs voor mensenrechten gegeven aan professor Chris Van den Wyngaert, tevens rechter in het Joegoslaviëtribunaal in Den Haag. Chris Van den Wyngaert zet zich al haar carrière lang in voor de mensenrechten: tijdens haar observatiemissie voor de Liga voor Mensenrechten in het proces Pastoors in Zuid-Afrika, in haar onderwijs als professor strafrecht en strafprocesrecht aan de Universiteit Antwerpen, en vandaag als rechter in Den Haag.

Evaluatie

Naar aanleiding van de prijsuitreiking heeft professor Chris Van den Wyngaert verschillende interviews gegeven in kranten, op radio en op de televisie, waarin zowel haar carrière alsook brede mensenrechtelijke thema's aan het bod kamen. De laureate sprak vooral over het belang van internationale straffhoven voor de bescherming van de rechten van burgers die leven onder dictatoriale regimes of in conflictsituaties. De prijsuitreiking, waar Chris Van den Wyngaert speehte over het

mensenrechtelijke belang van de internationale strafhoven in Den Haag, werd druk bijgewoond door hoogwaardigheidsbekleders, professoren en sympathisanten van de Liga, en kreeg ruime aandacht op beide grote Vlaamse televisie-zenders, evenals op de lokale Antwerpse omroep.

7. Publicatie

Acties en activiteiten

Publicatie basisboekje mensenrechten

De Liga stelde vast dat de algemene kennis over mensenrechten bij het brede publiek vrij klein is. Hoewel de Liga interessant materiaal uitbrengt over specifieke thema's, is er een gebrek aan een duidelijke publicatie over mensenrechten in het algemeen. Nochtans wordt ons regelmatig de vraag gesteld naar algemene informatie over mensenrechten. We beschikken enkel over een erg verouderde brochure, getiteld 'De mensenrechten: een kennismaking'.

We hebben besloten dit boekje te schrijven samen met een aantal vrijwilligers. Tot nu toe zijn er twee redactievergaderingen achter de rug. Daar werd besloten welke thema's aan bod zullen komen en wat niet.

Evaluatie

Het opzet was om tegen het einde van 2006 over een publicatie te beschikken. Binnen de takenpakketten was echter onvoldoende ruimte opdat een (van de) beleidsmedewerker(s) zich hiermee kon bezighouden. Er werd voor gekozen om vrijwilligers in te schakelen. Maar er is onvoldoende sturing of omkadering geboden. Het idee van de publicatie wordt niet verlaten, maar wel uitgesteld. Enkel als er voldoende ruimte is binnen het takenpakket van een van de medewerkers wordt het opnieuw opgepikt.

III. De Liga behoudt en versterkt haar twee tijdschriften

1. Ondersteuning redacties

Acties en activiteiten

Een van de beleidsmedewerkers verzorgde het redactiesecretariaat van het Tijdschrift voor Mensenrechten. Dit houdt in: correctie van de ingeleverde teksten, verslaggeving redactievergaderingen en eindredactie.

Een van de beleidsmedewerkers verzorgde het redactiesecretariaat van Fatik, tijdschrift voor strafbeleid en gevangeniswezen. Dit houdt in: correctie van de ingeleverde teksten, verslaggeving redactievergaderingen, eindredactie en het verzorgen van de rubrieken 'Vragen en Antwoorden' en 'Ook dat nog'.

2006 was het eerste jaar dat het beheer en de uitgave van beide tijdschriften opnieuw volledig in de handen van het Liga-secretariaat is. Een van de administratieve medewerkers verzorgde de lay-out.

2. Abonneewerving

Acties en activiteiten

Er werd promotie gemaakt voor de tijdschriften via website, elektronische nieuwsbrief en voorstellingsfolder Liga. Daarnaast werd gericht publiciteit gemaakt voor (een van beide) tijdschriften tijdens diverse activiteiten. Ook werden proefnummers opgestuurd naar mogelijke geïnteresseerden.

Evaluatie

Eind 2006 waren er 258 abonnees op het Tijdschrift voor Mensenrechten, waarvan 206 betalende abonnees en 52 gratis abonnees.

Eind 2006 waren er 240 abonnees op Fatik, tijdschrift voor strafbeleid en gevangeniswezen, waarvan 183 betalende abonnees en 57 gratis abonnees.

IV. De Liga bouwt aspecten af die niet langer in de beleidsopties passen

Acties en activiteiten

Zoals reeds vermeld in het beleidsplan 2005 – 2009, worden eerstelijnswerk en vormingswerk afgebouwd.

Eerstelijnswerk

Het eerstelijnswerk in de strikte zin van het woord wordt verder afgebouwd. Hulp- en dienstverlening heeft steeds een grote hap uit de tijdsbesteding van het personeel genomen, maar het is tevens een bewuste keuze om geen volwaardige eerstelijnswerking uit te bouwen. Doorheen de jaren heeft het publiek altijd haar weg gevonden naar de Liga, met vragen die onder de grote noemer ‘rechten’ kunnen worden geplaatst. Voor gratis juridisch advies, klachten omtrent juridische procedures of advocatuur, vragen naar rechten en plichten, uiteenlopende informatie en allerlei vormen van ‘levensnood’ klopte men bij de Liga aan.

Niettemin zal de Liga ook in de toekomst de Liga geconfronteerd blijven met een groot aantal vragen tot hulp- en dienstverlening. De vragen en klachten zullen worden doorverwezen naar relevante instanties. In beperkte mate zal de Liga zelf ook tegemoet komen aan informatievragen en klachten over mensenrechtelijke thema’s.

Communicatie van en met gedetineerden blijft zeker relevant voor de werking van de Liga. De klachten en bekommernissen van gedetineerden hebben immers een belangrijke signaalfunctie voor mogelijke knelpunten binnen de gevangeniswanden.

Er is een systeem uitgewerkt om op een efficiënte manier klachten van gedetineerden te inventariseren en verwerken. Op deze manier kunnen we deze informatie gebruiken voor beleidswerk met betrekking tot gevangeniswezen en om de klachtenbehandeling in de toekomst sneller en eenvoudiger te laten verlopen. De mogelijkheid om ook individuele klachten te behandelen of begeleiden wordt niet uitgesloten, maar dit gebeurt enkel indien de klacht of mensenrechtenschending structureel is ingebed.

Doorverwijzing

Aangezien sommige mensen toch nog een weg vinden naar de Liga met vragen die niet (meer) binnen de in hfdst. I afgebakende werkdomeinen vallen, werken we aan een doorverwijssysteem om deze mensen toch enigszins te helpen. Hiervoor werd een ‘doorverwijslijst’ opgesteld, een lijst met nuttige adressen van instanties die zich met onderwerpen bezig houden die gerelateerd zijn aan de werking van de Liga en aan de naam ‘Liga voor Mensenrechten’. Deze lijst wordt beetje bij beetje aangevuld o.b.v. de vragen die de Liga binnenkrijgt.

Meestal komen deze vragen telefonisch binnen. We hebben dan ook gekozen voor één telefoon waar alle oproepen binnenkomen. Dit maakt een efficiënte doorverwijzing mogelijk en komt de werking van de beleidsmedewerkers ten goede aangezien zij zich concentreren op hun specifieke werkthema’s. De mensen die vragen hebben die niet gerelateerd zijn met de werking van de Liga worden doorgewezen o.b.v. die doorverwijslijst. Mensen met vragen die wel betrekking hebben op de thema’s van de Liga worden intern doorverwezen naar de beleidsmedewerker die met dat thema bezig is. Van de verdeling van de beleidsthema’s bestaat een schema.

Vormingswerk

Het vormingswerk in de strikte zin wordt afgebouwd. Dit wil zeggen dat georganiseerde vorming in scholen, educatieve pakketten, seminaries, enz. niet meer tot de prioriteiten behoren. Het educatieve werk in de ruimte betekenis van het woord komt echter ruimschoots aan bod door middel van lezingen, debatten, studiedagen, infosessies, artikels (in de tijdschriften, op de website en in de

elektronische nieuwsbrief) en in folders en/of brochures. Ook vragen van studenten die informatie zoeken en van organisaties die Liga-sprekers uitnodigen, worden behandeld.

Lessen in middelbare scholen

De Liga krijgt af en toe de vraag om te komen spreken over mensenrechten in het middelbaar onderwijs. In 2006 werd een educatief pakket gemaakt, waarin de dertig artikelen van de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens spelenderwijs worden uitgelegd.

Op die manier kan er gemakkelijker ingegaan worden op de vragen van scholen zonder dat te veel tijd in de voorbereiding van een les kruipt.

De les duurt ongeveer 2 uren. In 2006 is de les twee keer gegeven, telkens in het zesde middelbaar. De leerlingen waren enthousiast en werkten goed mee.

Het is niet de bedoeling om de les over mensenrechten actief aan te bieden aan scholen. Bij vragen om algemene informatie over mensenrechten, wordt de school doorverwezen naar VORMEN VZW die gespecialiseerd is in mensenrechteneducatie. Slechts wanneer er specifieke interesse in de werking van de Liga voor Mensenrechten is, wordt op de vraag ingegaan.

V. De Liga staat open voor samenwerking met andere organisaties ter promotie van mensenrechten

Acties en activiteiten

De Liga zette de samenwerking met haar franstalige zusterorganisatie, de Ligue des droits de l'Homme, verder, voornamelijk op het gebied van federale materies. Op deze manier kunnen kennis en expertise op een efficiëntere manier worden aangewend. Er werden verschillende overlegvergaderingen tussen de secretariaten van beide Liga's georganiseerd. Een van de bestuursleden van de Liga, Lode Van Outrive, woonde de maandelijkse Raad van Bestuur van de Ligue bij.

Ook met het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding werd overleg gepleegd. Er werd een vergadering belegd met Jozef de Witte (directeur Centrum) en met Eliane Deproost (adjunct-directrice) om de prioriteiten te overlopen.

Eind 2005 werd de samenwerking met de Kinderrechtencoalitie nieuw leven ingeblazen. In 2006 volgde de Liga de werkzaamheden van de coalitie van nabij. Het jaarthema van de Kinderrechtencoalitie voor 2007 wordt 'Kinderen achter tralies'. De Liga nam dan ook deel aan de werkvergaderingen ter voorbereiding van de open fora in 2007.

De Liga was in 2006 lid van Vluchtelingenwerk Vlaanderen, de Association Européenne des Droits de l'Homme (AEDH) en de Fédération International des Droits de l'Homme (FIDH). Ook het lidmaatschap van de Federatie van Organisaties van Volksontwikkelingswerk (FOV) en van de socioculturele werkgeversorganisatie Sociare liepen door in 2006.

VI. De Liga versterkt de organisatie en bouwt haar capaciteit op

1. De Liga implementeert systemen van kwaliteitsbeheer en –verbetering

Strategie en beleid

In het beleidsplan 2005 – 2009 wordt gewezen op de nood aan meer strategische planning. De strategische planning vond haar eerste uiting in de verbetering van jaarplannen en jaarverslagen. Binnen personeelsvergaderingen en bestuursvergaderingen werd hierover regelmatig overleg gepleegd. Acties en activiteiten werden regelmatig getoetst aan de beleidsdoelstellingen in beleids- en jaarplan en werden waar nodig bijgestuurd.

Personeelwissel

Helaas heeft een van de beleidsmedewerkers in 2006 de Liga verlaten. Heidi Panken ging, omwille van familiale redenen, op zoek naar werk dichterbij huis. We danken haar voor haar enorme inzet en wensen haar veel succes toe!

In 2006 werd dan ook een nieuwe sollicitatieronde georganiseerd. Op 6 november trad Dajo De Prins in dienst als nieuwe beleidsmedewerker.

Medewerkers

Er wordt gestreefd naar een duidelijke functiebeschrijving voor elke medewerker, gekoppeld aan een haalbaar en welomschreven takenpakket. Een duidelijke taakverdeling en de nodige aandacht voor evaluatie en bijsturing zijn noodzakelijk.

De medewerkers wordt de mogelijkheid geboden zich verder te kwalificeren door vormingen en bijscholingen bij te wonen. Via de wekelijkse stafvergadering gebeurt een constante bijsturing en evaluatie.

Eind 2006 boog het beleidsteam zich over een efficiëntere verdeling van het werk. Elke medewerker is nu verantwoordelijk voor enkele afgebakende thema's. De bedoeling is een grondigere dossierkennis mogelijk te maken. Om de continuïteit te verzekeren, werd een back-up voor elk thema voorzien.

Verantwoordelijke	Thema	Back-up
Angela	Gevangeniswezen Fatik	Astrid
Astrid	Privacy Veiligheids-en inlichtingendiensten Jeugdbescherming TvMR	Dajo Dajo en Angela Mieke Dajo
Dajo	Discriminatie Terrorismebestrijding	Angela + Mieke Astrid
Mieke	Politie Lokaal Veiligheidsbeleid Internering	Angela Angela Astrid

Stagiaires

In 2006 hebben enkele stagiaires meegewerkt op het Liga-kantoor. Tijdens de zomermaanden hebben twee studenten rechten een stage gedaan bij de Liga. Van oktober tot december was een student criminologie als stagiair actief binnen de Liga.

Bestuur

In 2006 ging aandacht naar de vernieuwing van de bestuursorganen. De Liga is actief op zoek gegaan naar nieuwe kandidaten voor de Raad van Bestuur. Op de eerste Raad van Bestuur van 2006 werden kandidaat-bestuurders uitgenodigd. De werking van de Liga werd tijdens deze vergadering uitgebreid toegelicht en de kandidaat-bestuurders stelden zichzelf voor.

Daarnaast werd aan alle leden de mogelijkheid geboden om zich kandidaat te stellen voor de Algemene Vergadering. Op deze manier wilden we nieuwe, enthousiaste Liga-leden de kans bieden om mee het beleid van de organisatie vorm te geven. Op de Algemene Vergadering op 6 maart 2006 zijn 13 nieuwe leden toegetreden tot de Algemene Vergadering. Tijdens deze AV werden ook de nieuwe bestuurders verkozen. De samenstelling van de Raad van Bestuur is nu als volgt: Paul Bekaert, Silvija Basic, Eddy Boutmans, Hans Lammerant, Hans Claus, Paul Pataer, André De Becker, Frans Smeets, Piet De Pauw, Peter De Wilde, Pieter De Gryse, Jos Vander Velpen (voorzitter), Roger De Zitter, Tony Van Loon, Evelyne Dhont, Lode Van Outrive, Mohamed El Omari, Jan Veys, Helima Guerra, Tiene Hertogen, Francine Mestrum, Dries Pattyn, Stefan Sottiaux.

Enkele anderen hebben zich niet onmiddellijk kandidaat gesteld om officieel toe te treden, maar wensten wel als waarnemer mee te draaien.

Media en communicatie

Zoals steeds, werd ook in 2006 de nodige aandacht besteed aan het communicatiebeleid, voornamelijk bij de acties en activiteiten op het vlak van sensibilisering en informatieverbreiding.

De Liga zorgde er permanent voor dat haar perslijst actueel werd gehouden en werd aangevuld met journalisten, die zich specifiek bezighouden met Liga-thema's. Via de databank Mediargus werd opgezocht hoe veel keer de Liga vermeld werd in de Belgische dagbladen.

Financieel beheer

Het financiële beleid blijft een belangrijk aandachtspunt. De coördinator en een van de administratieve medewerkers staan in voor het financiële beleid en de begroting. De financiële toestand en liquiditeit werden regelmatig bekeken en besproken binnen personeelsvergaderingen en binnen het Dagelijks Bestuur.

De Liga heeft een volledig werkjaar het BOB-boekhoudprogramma gebruikt. Er steekt meer werk in dan vroeger - toen de eenvoudig geschreven dag- en kasboekhouding werd gebruikt - daar elk document en verrichting tot in detail wordt ingegeven.

Bij het wisselen van pc op het einde van 2006 bleven we even haperen, maar ondertussen hebben we door die vernieuwing ook de ervaring van het overzetten van dit programma.

Alle papieren documenten worden ingedeeld in een aantal klasseringen gelinkt aan het boekhoudprogramma nl. :

- loonstaten
- kasboek
- documenten kasboekhouding
- ingaande facturen
- uitgaande facturen

Door het gebruik van dit boekhoudprogramma hebben we veel meer controle op alle gegevens en bij het afsluiten van het boekjaar minder werk om de jaarrekening op te maken.

Organisatie van het werk

De PC's van de verschillende medewerkers zijn met elkaar verbonden door een netwerk. De documenten op de netwerkschijf zijn logisch geïnventariseerd. Meer energie werd in 2006 besteed aan het maken van back-ups, waarop gemakkelijk informatie uit het verleden teruggevonden kan worden.

Doorlichting en evaluatie

Monitoring en evaluatie, het regelmatig toetsen van acties en activiteiten aan de beleidsdoelstellingen en mogelijke bijstellingen kwamen zowel op stafvergaderingen als op bestuursvergaderingen aan bod. Een studente 'Management voor Overheidsorganisaties' heeft in 2006 haar scriptie gewijd aan de integrale kwaliteitszorg binnen de Liga voor Mensenrechten. Aan de hand van het CAF (Common Assessment Framework)-model maakte zij een analyse van het kwaliteitsbeleid van de Liga. Verschillende Liga-personeelsleden kregen een 'evaluatierooster' dat ze moesten invullen. Op basis van deze formulieren, het bestuderen van de plannen en verslagen van de Liga en enkele gesprekken, werd een onderzoek gevoerd.

Het definitieve resultaat werd onder de loep genomen. Uit de resultaten bleek dat de Liga vooral sterk scoort op het domein 'strategie en planning'. Een slechte score was er op het vlak van 'management van de processen en verandering' en 'resultaten bij de burger/klant'. In 2007 worden op basis van deze studie verbeteracties opgezet.

2. De Liga investeert in bijkomende en nieuwe infrastructuur

Begin 2006 werd geïnvesteerd in de informatisering van de boekhouding. Hiervoor is een programma aangekocht, dat BOB heet. Twee computers werden vervangen. De nieuwe computers werden aangekocht bij ECO-PC.

3. De Liga werkt een kwaliteitssysteem uit op het domein vrijwilligersbeleid

Acties en activiteiten

De Liga heeft haar Raad van Bestuur en Algemene Vergadering vernieuwd en uitgebreid.

Ook via de werkgroepen werden verschillende vrijwilligers aangetrokken.

Tot slot heeft in 2006 een vrijwillige medewerker gedurende enkele maanden meegedraaid op het Liga-kantoor.

VII. De Liga bouwt haar leden- en fondsenwerving uit

Acties en activiteiten

Op alle acties en activiteiten en doorheen het beleidswerk werd informatie verspreid en publiciteit gemaakt voor de organisatie, onder meer onder de vorm van een voorstellingsfolder waarin alle praktische info over lidmaatschap terug te vinden is. Ook via de website en elektronische nieuwsbrief werd deze informatie verspreid.

Evaluatie

In 2006 kwamen er 73 nieuwe Liga-leden bij.